

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M. N.**, bývajúceho M., zastúpeného JUDr. Tatianou Polkovou, advokátkou v Žiline, Na Priekope 174/13, proti odporcovi **Slovenskej republike – Ministerstvo financií Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Štefanovičová 5, **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10 C 198/2008, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 6. júna 2012 sp. zn. 2 Co 270/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 6. júna 2012 sp. zn. 2 Co 270/2011 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II z 21. apríla 2011 č.k. 10 C 198/2008-156 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 21. apríla 2011 č.k. 10 C 198/2008-156 návrh na určenie vlastníckeho práva k špecifikovaným nehnuteľnostiam zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Dospel k záveru o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie odporcu. V odôvodnení uviedol, že právny vzťah o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností, je pokiaľ ide o účastníkov konania vymedzený osobou, ktorá tvrdí, že je vlastníkom nehnuteľností a osobou, ktorá je v katastri nehnuteľností ako ich vlastník zapísaná. Skutočnosť, že navrhovateľ alebo odporca sú nositeľmi tvrdených oprávnení alebo povinností, vyplývajúcich z hmotného práva, je otázkou tzv. vecnej legitímácie (aktívnej či pasívnej). V danej veci mal podľa názoru súdu na strane odporcu vystupovať účastník právneho vzťahu tak, ako je zapísaný v katastri nehnuteľností na LV č. X. pre kat. územie N., teda Slovenská republika - Slovenská obchodná inšpekcia, ktorá je správcom a súčasne zástupcom Slovenskej republiky v konaní

pred súdmi v zmysle citovaných ustanovení § 2 ods. 1, 2 zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov. V danej veci je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k pozemkom vo vlastníctve Slovenskej republiky, ktoré podľa aktuálneho stavu v katastrálnom operáte nie sú poľnohospodárskymi pozemkami, ale zastavanou, či ostatnou plochou, teda nie je vo veci oprávnený vystupovať ako zástupca štátu Slovenský pozemkový fond. Podľa názoru súdu v predmetnej veci nejde ani o určenie zástupcu štátu oprávneného konať za Slovenskú republiku a teda o nedostatok podmienky konania podľa § 104 O.s.p. v nadväznosti na § 79 ods. 1 veta predposledná O.s.p. (ako je tomu napr. pri žalobách o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom), aj keď navrhovateľ bol na odstránenie takéhoto nedostatku (uznesením) vyzvaný. Pri určení vlastníckeho práva musí byť odporcom t.j. pasívne vecne legitimovaným účastníkom ten, kto je v katastri nehnuteľností zapísaný na príslušnom liste vlastníctva ako vlastník. V opačnom prípade by zmena zápisu (pri úspechu navrhovateľa) bola spornou, lebo okruh účastníkov konania, uvedený v rozhodnutí, by nebol totožný. Poukázal tiež na to, že Slovenská obchodná inšpekcia je v danom prípade tým subjektom, ktorý nepochybne disponuje informáciami a dôkazmi umožňujúcimi efektívnu obranu štátu voči návrhu, pričom o prebiehajúcom súdnom spore nemá žiadnu vedomosť. Právnu subjektivitu jej priamo priznávajú citované ustanovenia. Inak má právnu subjektivitu Ústredný inšpektorát SOI. Súd nie je povinný poučovať účastníka konania o hmotnom práve, teda o pasívnej legitimácii, resp. koho a ako má označiť za odporcu. Navrhovateľ bol (súdom) dostatočne upozornený na nedostatky jeho návrhu, ktoré neodstránil, preto mohol konanie aj zastaviť (pre nedostatok podmienky konania). Zaujal však právny názor o nedostatku vecnej pasívnej legitimácie a s tým spojeného nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (vlastníckeho práva). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. (odporcovi žiadne trovy nevznikli).

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa rozsudkom zo 6. júna 2012 sp. zn. 2 Co 270/2011 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení poukázal na ustanovenia § 80 písm. c/, § 90 O.s.p. a § 3 ods. 2 zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, keď Slovenská obchodná inšpekcia je orgánom štátnej správy podriadeným Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky a rozpočtovou organizáciou napojenou na štátny rozpočet v jeho kapitole. Uviedol, že súd v rámci skúmania procesných podmienok

konania sa zaoberá len spôsobilosťou označených subjektov byť účastníkom konania, tzv. procesnou subjektivitou a otázkou procesnej spôsobilosti v konaní. Záväzné stanovenie toho, či sú účastníci legitimovaní aj hmotnoprávne, je už otázkou meritórneho rozhodovania o predmetnom návrhu. Posúdenie hmotnoprávnej vecnej legitimácie účastníkov nijako nesúvisí s procesným statusom účastníkov označených navrhovateľom, ktorý nesie procesnú zodpovednosť za ich nesprávne označenie (ako vecne nelegitimovaných účastníkov). Nedostatok vecnej legitimácie, ako stav vyplývajúci z hmotného práva, je dôvodom na zamietnutie návrhu. V priebehu konania navrhovateľ návrh podľa § 92 O.s.p. nepodal a nebolo povinnosťou súdu ho poučiť o tom, koho mal označiť za odporcu (takéto poučenie by presahovalo poučovaciu povinnosť súdu v zmysle § 5 O.s.p). Bolo by aj v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania (§ 18 O.s.p., č. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky). V danej veci navrhovateľ označil za odporcu Slovenskú republiku - Ministerstvo financií SR. Preto správne prvostupňový súd postupoval, keď s týmto odporcom (jasne a zrozumiteľne v návrhu označenom) vec prejednal a o uplatnenom nároku rozhodol. Vo vzťahu k odporcovi dospel odvolací súd k záveru, že nositeľom hmotnoprávnej povinnosti uplatnenej navrhovateľom je Slovenská republika – Slovenská obchodná inšpekcia, pretože je ako vlastník (predmetných) nehnuteľností zapísaná v katastri nehnuteľností. Nie je ním Ministerstvo financií SR. Navrhovateľom označený odporca v návrhu – Ministerstvo financií SR – je síce subjektom s právnou subjektivitou, v predmetnom konaní však ako nevlastník nie je vecne pasívne legitimovaný. Teda v konaní o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré sú podľa zápisu v katastri nehnuteľností vo vlastníctve Slovenskej republiky – Slovenskej obchodnej inšpekcie, je z hľadiska hmotnoprávneho pasívne legitimovaná Slovenská republika – Slovenská obchodná inšpekcia, ktorej postavenie je upravené citovaným zákonom. Zdôraznil, že ak sa navrhovateľ domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v katastri nehnuteľností so známym vlastníkom (Slovenská republika – Slovenská obchodná inšpekcia) bolo by v rozpore so zásadou hodnovernosti (materiálnej publicity) uplatňovať nárok proti subjektu, ktorý nie je uvedený v katastri nehnuteľností ako vlastník. Ak sa totiž údaje katastra považujú za hodnoverné a záväzné, pokiaľ sa nepreukáže opak, nechránila by sa tým dôvera každého v správnosť v ňom uvedených údajov a preukázanie skutočného stavu by opomenulo možnosť brániť sa zapísanému vlastníkovi. Za neopodstatnené vyhodnotil námietky týkajúce sa odňatia možnosti navrhovateľovi konať pred súdom, nedoručenia vyjadrenia a postupu súdu prvého stupňa podľa § 118 ods. 4 O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ dovolanie. Navrhol rozsudok odvolacieho ako aj prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že postupom súdov nižšieho stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvody napadnutého rozsudku považoval za arbitrárne, popierajúce existenciu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), teda nepreskúmateľné a zmätočné. Odvolací súd totiž v rozpore s návrhom a odvolaním tvrdí, že označil za odporcu Ministerstvo financií SR, lebo v priebehu celého konania tvrdil, že ako vlastník sporných nehnuteľností je (na LV č. X.) zapísaná Slovenská republika (v skutočnosti Slovenská republika – Slovenská obchodná inšpekcia) a v súlade s § 79 ods. 1 šiesta veta O.s.p. označil Ministerstvo financií SR ako príslušný orgán, ktorý bude za štát konať. Podľa jeho názoru SR – Slovenská obchodná inšpekcia je neexistujúci právny subjekt, ktorý nemôže byť vlastníkom nehnuteľností a takto označený subjekt nemôže mať pasívnu legitimáciu o určenie vlastníctva. Vlastníkom nehnuteľností je Slovenská republika, ktorá má z hmotnoprávneho hľadiska aj pasívnu vecnú legitimáciu o určenie vlastníctva. Kto je oprávnený konať pred súdom za štát pritom upravuje § 21 ods. 4 O.s.p., čo nie je otázkou vecnej legitimácie. V prípade pochybností sa touto otázkou musí zaoberať súd z úradnej povinnosti. Nedostatky v zastúpení účastníka konania majú povahu nedostatku procesných podmienok. Pre takéto nedostatky súd nemôže vo veci meritórne rozhodnúť. Preto považoval postup súdov nižšieho stupňa nielen za prehnane formalistický, v rozpore s materiálnym chápaním právneho štátu a z neho vyplývajúceho práva na súdnu ochranu, ale priamo za nezákonný. Nestotožnil sa ani s výkladom odvolacieho súdu vo vzťahu k aplikácii § 118 ods. 4 O.s.p. súdom prvého stupňa.

Odporca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovoláním navrhovateľa nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchyliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným senátom). Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli

a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Preto prípustnosť dovolania navrhovateľa z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom a rozhodnutím súdov nižšieho stupňa nebola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“); porovnaj napr. II. 174/04, III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06.

Navrhovateľ namietal postup prvostupňového súdu v rozpore s § 118 ods. 4 O.s.p., nestotožniac sa s výkladom odvolacieho súdu o jeho aplikácii prvostupňovým súdom, a nepreskúmateľnosť, zmätočnosť (arbitrárnosť) odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska jeho vysporiadania sa s otázkou pasívnej vecnej legitímácie ním označeného odporcu.

Podľa § 118 ods. 4 O.s.p. ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Na záver súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní Okresného súdu Bratislava II zo dňa 21. apríla 2011 (č.l. 153), na ktorom bolo rozhodnuté vo veci, síce vyplýva, že prvostupňový súd vyhlásil dokazovanie za skončené, ale nemožno z nej vyvodiť, že by predtým splnil aj povinnosť vyzvať účastníkov (prítomných na pojednávaní), aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu, ako aj k právnej stránke veci.

Podľa názoru dovolacieho súdu účastníkovi konania, ktorému bolo odopreté právo na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (pozri aj ZSP č. 49/1989).

Preto postupom prvostupňového súdu, ktorý v rozpore s citovaným ustanovením pred rozhodnutím vo veci, nesplnil povinnosť vyplývajúcu mu z tohto ustanovenia a nevyzval účastníkov (ich zástupcov) prítomných na pojednávaní dňa 21. apríla 2011, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa domáha navrhovateľ (žalobca), ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotného rozhodnutia ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je podstatnou náležitosťou každého rozhodnutia súdu. Citované zákonné ustanovenie treba chápať aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie, a vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument

(napr. Georiadis v. Grécko z 29. mája 1997). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu a že takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu (uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny stav (uznesenie z 23. júna 2004 sp. zn. III. 209/04).

Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nezodpovedá citovanému ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. a právu účastníkov na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

V danej veci sa navrhovateľ domáhal určenia vlastníckeho práva k špecifikovaným nehnuteľnostiam voči odporcovi Slovenskej republiky – Ministerstvo financií Slovenskej republiky, z ktorej skutočnosti mali súdy vychádzať aj pri riešení otázky vecnej pasívnej legitímácie odporcu. Súd prvého stupňa dospel k záveru o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie takto označeného odporcu z dôvodu, že povinným subjektom - odporcom (t.j. pasívne legitimovaným účastníkom) mal byť ten, kto je v katastri nehnuteľností zapísaný na príslušnom liste vlastníctva t.j. Slovenská republika – Slovenská obchodná inšpekcia (správca a súčasne zástupca Slovenskej republiky v konaní pred súdmi). Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvého stupňa, keď prejednal vec s navrhovateľom (a súdmi v záhlaví rozhodnutí) označeným odporcom (Slovenská republika – Ministerstvo financií SR) a s jeho rozhodnutím o zamietnutí návrhu pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie odporcu. V rozpore s tým je ale vo vzťahu k odporcovi vyslovený záver odvolacieho súdu, že „vzhľadom na skutočnosť, že vlastníkom predmetných nehnuteľností (ku ktorým určenia vlastníckeho práva sa navrhovateľ domáhal), je Slovenská republika – Slovenská obchodná inšpekcia, je táto nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (o ktorú v konaní ide), a nie odporca – Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Navrhovateľom označený odporca – Ministerstvo financií SR je síce subjektom s právnou subjektivitou, v predmetnom konaní a - ako nevlastník - nie je vecne pasívne legitimovaný“. Pri takomto zmätočnom závere sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nevysporiadal s námietkami navrhovateľa

týkajúcimi sa vecnej pasívnej legitímácie štátu - Slovenskej republiky - z hľadiska či už vlastníckeho vzťahu k sporným nehnuteľnostiam, správy majetku štátu a právnej subjektivity príslušného štátneho orgánu. Teda nevysvetlil, z akých dôvodov sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorý podľa názoru dovolacieho súdu zamietnutie návrhu (z dôvodu nedostatku vecnej pasívnej legitímácie odporcu) tiež skutkovo či právne dostatočne nezdôvodnil. Odvolací súd sa tiež v dôvodoch svojho rozhodnutia nevysporiadal ani s námietkami vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 118 ods. 4 O.s.p. súdom prvého stupňa.

Z uvedených dôvodov treba považovať závery odvolacieho súdu o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie odporcu za predčasné a nepreskúmateľné. Takýmto svojím postupom (nedostatkom dôvodov) odvolací súd odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. júla 2011 sp. zn. III. ÚS 198/2001, v ktorom ústavný súd (okrem iného) uviedol, že povinnosť súdu rozhodnutie náležite (v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p.) odôvodniť je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vysporiada so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnených nárokov, ako aj špecifickými námietkami (v danej veci námietkami vo vzťahu k vecnej pasívnej legitímácii) účastníkov. Porušením uvedeného práva účastníkov na jednej strane a povinnosťou súdu na strane druhej sa účastníkom konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Vychádzajúc z uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že konania súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sú zaťažené vadami konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že vecnú legitímáciu účastníka konania (či už aktívnu alebo pasívnu) určujú práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva, o ktorých súd účastníkov konania nepoučuje, ako správne konšatoval aj odvolací súd.

Označenie správneho štátneho orgánu navrhovateľom v návrhu, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, však nie je otázkou vecnej pasívnej legitímácie štátu v konaní, resp. s pasívnou legitímáciou štátu nesúvisí. Existencia či neexistencia pasívnej legitímácie štátu ako hmotnoprávneho stavu nemá žiadnu súvislosť so správnym procesným označením štátu ako účastníka konania na strane odporcu. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný orgán štátu, ktorý bude za štát konať. V prípade, ak navrhovateľ síce označí štátny orgán, ktorý má za štát konať, ale uplatnený nárok do jeho pôsobnosti nepatrí, nejde o nedostatok podmienky konania či vecnej pasívnej legitímácie. Je povinnosťou súdu – bez zreteľa na označenie v návrhu - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí uplatnený nárok (R 48/1967).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. septembra 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová